

ЗВІТ
про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0041-45
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
ID ОП у ЄДЕБО	30119
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Екологія, другий (магістерський), 10 Природничі науки, 101 Екологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://bitly.su/nrT0

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	д.т.н., професор, завідувач кафедри Павличенко Артем Володимирович
Члени експертної групи	к.т.н., доцент, доцент кафедри Скуйбіда Олена Леонідівна, здобувач вищої освіти за третім (освітньо-науковим рівнем) Письменна Юлія Миколаївна
Залучений представник роботодавців	-
Спостерігачі	-
Дати виїзду до ЗВО	З 27 листопада по 29 листопада 2019 року включно
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	https://bitly.su/alkvvR2
Дата надходження звіту до Національного агентства	Место для ввода текста.
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	Место для ввода текста.

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затвержені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

1. Експертній групі був наданий доступ до всіх необхідних матеріалів; 2. Були створені належні умови для роботи експертної групи; 3. Експертиза відбувалася у відповідності з програмою виїзду експертної групи; 4. Перевірка даних, які були подані у Відомостях про самооцінювання, підтвердила їх достовірність; 5. За ОП відбувається «живий» навчальний процес.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

Освітня програма (ОП) відповідає критеріям акредитації. ОП є актуальною і збалансованою в контексті тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці; враховує інтереси стейкхолдерів. Освітній процес відбувається у повному обсязі відповідно законодавства про вищу освіту. ОП узгоджується з місією та стратегією ЗВО. Врахована можливість формування індивідуальних траєкторій навчання здобувачів освіти, зокрема, через процедури вибору дисциплін. Для осіб з особливими освітніми потребами передбачені відповідні умови навчання. ЗВО акцентує на поєднанні навчання і досліджень. Експертна група дійшла висновку, що ОП, загалом, відповідає наступним критеріям: проектування та цілі ОП, доступ до ОП та визнання результатів навчання, навчання і викладання за ОП, контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти, академічна доброчесність, людські ресурси, внутрішнє забезпечення якості ОП, прозорість та публічність. Означені складові освітнього процесу за ОП мають резерви для удосконалення. Недоліки стосовно структури та змісту ОП, що частково пов'язані з технічними помилками, можуть бути усунуті в однорічний строк. Значна увага приділяється освітньому середовищу та освітній, організаційній, соціальній, консультативній та інформаційній підтримці здобувачів освіти, а також матеріальним ресурсам; за Критерієм 7 була встановлена повна відповідність. На нашу думку, ЗВО, в цілому, здатний забезпечити сталість у реалізації ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими; щорічно оновлюються та вчасно оприлюднюються на веб-сайті закладу вищої освіти. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Робочі програми дисциплін знаходяться на сайті університету і всі здобувачі вищої освіти мають до них вільний доступ. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, завчасно доводяться до студентів та оприлюднюються заздалегідь. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема, включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Продовжити вдосконалення освітньої програми, з огляду на формування індивідуальної освітньої траєкторії, шляхом забезпечення вільного вибору студентів за рахунок дисциплін інших освітніх програм. Розробити нормативні документи, які регулюють процедури визнання результатів навчання, що отримані у неформальній освіті та сприяти своєчасному інформуванню студентів щодо неформальної освіти. Сприяти залученню більшої кількості студентів до наукової роботи, академічної мобільності, а також додатковому розвитку у студентів соціальних навичок (soft skills). Сприяти залученню роботодавців, професіоналів-практиків, фахівців галузі до проведення аудиторних та практичних занять. Продовжити практику долучення у групу забезпечення освітньої програми представників роботодавців та студентів. Це можна зробити під час перегляду ОП перед новим навчальним роком з урахуванням результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. Доцільно було б створити відділ, який би безпосередньо відповідав за дотримання регламентованих процедур, аналіз показників якості вищої освіти, розробку та впровадження заходів і процедур.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОПта діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Метою ОП «Екологія» є підготовка висококваліфікованих і професійних екологів, здатних вирішувати науково-практичні задачі та питання щодо зменшення рівня антропогенного впливу на природне середовище, розробки ефективних природоохоронних заходів, а також розв'язувати практичні завдання у галузі екології та охорони навколишнього середовища. Цілями навчання за ОП «Екологія» є формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування у професійній діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. Це відповідає «Стратегічному плану розвитку Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва 2016-2020 р.» та місії, яка полягає у підготовці фахівців європейського та світового рівня з високим інтелектуальним та фаховим потенціалом, а також створенні, систематизації, збереженні та поширенні сучасних наукових знань для покращення якості життя людей. Фокусом освітньої програми є акцент на агропромисловий сектор, що дозволяє відрізнити її від інших аналогічних програм та сприяє реалізації закладом його унікальної місії та стратегії. Учасники освітнього процесу мають доступ до «Стратегічного плану розвитку Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва 2016-2020 р.» від 28 грудня 2015 р., який розміщений на сайті ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Інтерв'ю зі стейкхолдерами (роботодавцями, студентами та НПП) засвідчили їх залучення до формулювання цілей та програмних результатів навчання за ОП «Екологія», а також готовність долучатися до подальшого удосконалення ОП. Виявлення потреб стейкхолдерів та внесення ними пропозицій відбувалося в усній формі.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз звіту про самооцінювання, контенту освітньої програми, результатів опитування стейкхолдерів під час інтерв'ювання дозволив встановити, що основними об'єктами управління, за якими студенти набувають компетенції, є об'єкти агропромислового комплексу, який потужно розвивається в Україні та, зокрема, Харківській області і відповідно має низку проблем екологічного характеру. Тому підготовка фахівців за ОП «Екологія» має важливе значення для агропромислового комплексу регіону та країни в цілому. Цілі та програмні результати навчання ОП «Екологія» передбачають врахування сучасних питань зайнятості населення та характеристики потенціалу екологічного підприємництва під час формування нових робочих місць, що сьогодні є важливим для покращення стану навколишнього середовища. Важливими характеристиками сучасних виробничих технологій є те, що вони мають здійснюватись ресурсозберігаючим шляхом (на основі застосування синтетичних і композиційних матеріалів) та повинні бути екологічно чистими (замкнуті цикли виробництва із вторинним використанням виробничих відходів, очищенням стоків). Формування вищезгаданих компетенцій передбачено в даній ОП. ЗВО комунікує з роботодавцями та проводить з ними консультації щодо змісту освіти (зміст освітніх компонентів та виробничих практик). З метою корекції методів навчання та викладання проводяться анкетування студентів. ОП проходить первинну акредитацію, тому проведення опитувань роботодавців стосовно відповідності підготовки, знань, навичок та умінь здобувачів освіти потребам ринку праці планується після першого випуску за ОП. В результаті опрацювання відомостей про самооцінювання, а також проведення зустрічей, було встановлено, що під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, галузевий та регіональний контекст, а також досвід аналогічних українських та польських освітніх програм.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).
За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП «Екологія» містить загальні та фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки магістрів за спеціальністю 101 «Екологія» та програмні результати навчання, які визначають те, що студент повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Акценти ОП «Екологія» зроблені на формування компетентностей дослідницького спрямування та додаткових результатів навчання для освітньо-наукових програм. Форма атестації здобувачів освіти відповідає вимогам чинного стандарту. Під час ознайомлення зі змістом ОП були виявлені наступні технічні помилки: в профілі освітньої програми зазначена кваліфікація «магістр з екології (дослідник)»; цикл/рівень НРК України – 7 рівень; у п.3 ОП «Форма атестації здобувачів вищої освіти» вказано, що атестація випускників освітньо-професійної програми «Екологія» спеціальності 101 «Екологія» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та закінчується видачею документу встановленого зразка про присудження випускнику ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «магістр з екології». ЗВО оперативно відреагував на виявлені недоліки та надав «План по усуненню недоліків освітньо-професійної програми 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня» із зазначенням термінів та відповідальних осіб.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Мета ОП узгоджується з місією та стратегією ЗВО. Цілі ОП відповідають суспільній місії Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Цілі ОП та програмні результати навчання визначені з урахування позицій і потреб стейкхолдерів. ОП враховує тенденції розвитку ринку праці, галузевий та регіональний контекст, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОП з екології. ЗО має ресурси, достатні для досягнення цілей ОП. До складу робочої групи та групи забезпечення ОП входять кваліфіковані та вмотивовані покращувати якість освіти науково-педагогічні працівники. ОП укладена згідно з вимогами стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

При виявленні та врахуванні потреб стейкхолдерів рекомендуємо задокументувати пропозиції (протоколи спільних зустрічей, результати опитувань, таблиці пропозицій тощо). Усунути технічні помилки, які були допущені при оформленні документації.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Зважаючи на сильні та слабкі сторони, позитивні практики за ОП, а також наданий ЗВО план заходів з усунення недоліків, експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Загальний обсяг ОП «Екологія» за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту», а також Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти і становить 90 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня програма є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, поділена на змістовні блоки циклів загальної та професійної підготовки, а також передбачає час на практичну підготовку та підсумкову атестацію. Маркування фахових компетентностей в матриці відповідності за ОП не співпадає з маркуванням фахових компетентностей спеціальності п.6 Освітньої програми «Екологія», що ускладнює аналіз ОП. В матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (табл. 4) відсутня графа, яка відповідає фаховій компетентності К18 (ФК10). В таблиці 4 для ВБ1 не зазначено жодної компетентності. В матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та в матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми (табл. 5) фігурує ВБ7, проте серед переліку компонент освітньо-професійної програми в ОПП «Екологія» та в навчальному плані вибіркового компонента ВБ7 відсутній. В таблиці 5 йде посилання на програмні результати навчання ПРН17-ПРН19, які є програмними результатами навчання для освітньо-наукових програм. Експертна група не змогла встановити зв'язку між окремими освітніми компонентами та компетентностями і програмними результатами навчання, вказаних в матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми. Зокрема, за ОК3 (іноземна мова за професійним спрямуванням) вказані наступні компетентності та програмні результати навчання: здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність самостійно розробляти екологічні проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей, знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного та геоінформаційного моделювання, вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування, в залежності від екологічних умов. Для ОК1 (педагогіка та психологія вищої школи, методика викладання у вищій школі) певні сумніви викликали такі компетентності та програмні результати навчання: здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної безпеки, знати на рівні новітніх досягнень основні

концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання, вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов. Для ОК2 (методологія та організація наукових досліджень), ОК8 (системний аналіз якості навколишнього середовища), ОК11 (екологія агропромислового розвитку), ОК7 (стратегія сталого розвитку) до переліку компетентностей та програмних результатів навчання включені здатність спілкуватися іноземною мовою, а також уміння спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності. В програмах навчальних дисциплін відсутня інформація, яка б дозволила експертній групі співвіднести ПРН07 з ОК2, ОК8 та ОК11, а також К05 з ОК2, ОК7, ОК11. Аналіз відповідності програмних компетентностей та ПРН вибірково компонентам освітньої програми був ускладнений, у зв'язку з некоректністю подачі інформації в таблицях 4 та 5 освітньої програми. В контексті вищезазначеного, ЗВО надав «План по усуненню недоліків освітньо-професійної програми 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня» із зазначенням термінів та відповідальних осіб. Зміст освітньої програми розроблено з урахуванням Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» за другим «магістерським» рівнем вищої освіти, який затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 р. № 1066. Передбачені стандартом загальні та спеціальні компетентності та відповідні результати навчання враховані в ОП «Екологія».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Вивчення дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень», «Стратегія сталого розвитку», «Системний аналіз якості навколишнього середовища», «Геоінформаційні системи в екології», «Екологія агропромислового комплексу», «Технології захисту довкілля», «Екологічний контроль і безпека» забезпечує здатність осіб, які здобули ступінь магістра за ОП «Екологія», розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, а також характеризуються комплексністю вирішення сучасних екологічних проблем агропромислового виробництва. Освітні компоненти «Педагогіка та психологія вищої школи, методика викладання у вищій школі», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Інтелектуальна власність, патентознавство, авторське право», «Екологічний менеджмент і аудит» спрямовані на набуття загальних компетентностей та трансверсальних навичок. Вивчення дисципліни «Цивільний захист» направлене на набуття уміння проводити ідентифікацію, дослідження умов виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій та забезпечення скоординованих дій щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій на об'єктах господарювання. Дисципліна «Охорона праці в галузі» забезпечує надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) майбутнім спеціалістам для ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці, а також усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці для магістра еколога. Дисципліни «Цивільний захист» та «Охорона праці в галузі» в освітній програмі та навчальному плані включені до обов'язкових компонент. В наданих робочих програмах дисципліни «ЦЗ» та «ОПГ» позначені вибірково.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти за ОП «Екологія» відбувається згідно Положення про організацію освітнього процесу ХНАУ ім. В.В. Докучаєва та Положення про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами у ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, які знаходяться у відкритому доступі в мережі Інтернет. Передбачено вибір навчальних дисциплін за 6 блоками. Загальний обсяг вибіркових компонент складає 22,5 кредитів ЄКТС (загальний обсяг освітньої програми – 90 кредитів ЄКТС), що відповідає Закону України «Про вищу освіту». В основі системи вибіркових дисциплін лежить індивідуальний вибір кожного здобувача вищої освіти. Опитування студентів підтвердило, що дисципліни є вибірковими з точки зору здобувача вищої освіти. За результатами інтерв'ю, процедури вибору дисциплін є зрозумілими для здобувачів освіти, про них можна дізнатися з офіційного сайту ЗВО, в деканаті та на кафедрі, та включають інформування студентів про перелік та зміст вибіркових дисциплін, запис на дисципліни та етап корекції. Навчальні плани передбачають відповідне навчальне навантаження для вибіркових дисциплін. Вибіркові компоненти освітньої програми складаються з циклів професійної та загальної підготовки. Інформація про формування індивідуальної освітньої траєкторії відображена в Навчальній картці здобувача освіти. Експертній групі були надані для ознайомлення заяви здобувачів освіти про включення до програм навчання вибіркових дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

Проведення практичної підготовки ЗО регламентується Положенням про практичне навчання здобувачів вищої освіти, Положенням про проведення практики та стажування студентів, а також Положенням про проведення практики та стажування здобувачів за кордоном. Освітня програма «Екологія» та навчальний план передбачають проходження виробничої практики загальним обсягом 10,5 кредитів ЄКТС та тривалістю 7 тижнів. В результаті проведених зустрічей зі стейкхолдерами встановлено, що процедура проходження практики забезпечена методичними рекомендаціями і є зрозумілою для здобувачів освіти та роботодавців. Студенти мають можливість проходження виробничої практики в департаменті екології та природних ресурсів у Харківській області, районних управліннях, міських екологічних інспекціях, агрофірмах, виробничих та інженерно-виробничих підприємствах, лабораторіях з контролю якості продукції, установах природно-заповідного фонду, науково-дослідних інститутах та інших організаціях екологічного і природоохоронного профілю, з якими у ЗВО укладено відповідні договори про співпрацю та проходження практик. Крім того, університетом надаються можливості проходження практик та стажувань за фахом у Німеччині, Франції, Польщі, Чехії, Норвегії та ін. Зібрані під час проходження практик матеріали та здобуті професійні навички дають можливість здобути компетентності, потрібні для написання кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності за фахом.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

У відомостях про самооцінювання вказано, що соціальні навички за ОП «Екологія» формуються за допомогою дисциплін «Педагогіка та психологія вищої школи, методика викладання у вищій школі», «Стратегія сталого розвитку», «Філософія науки та інноваційного розвитку», «Геокультурний вимір ноосферного мислення». Згідно робочих програм даних дисциплін, освітня програма дозволяє набути соціальні, комунікаційні, загальнокультурні, громадянські компетентності, а також розвинути творче і критичне мислення. Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультативної роботи розміщено на сайті ЗВО та регламентує створення умов для реалізації творчих можливостей здобувачів, зокрема, шляхом проведення індивідуальних занять у формі діалогу з різних навчальних проблем, евристичної бесіди, тренінгу, екскурсій, наукових гуртків тощо. Опитування науково-педагогічного персоналу засвідчило можливість професійного розвитку та підвищення кваліфікації викладачів, а також практику поширення набутого досвіду серед колег шляхом організації семінарів та круглих столів.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

На даний момент професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, кількість годин аудиторного навантаження орієнтоване до 1/3 від кредиту ЄКТС та кількість годин на самостійну роботу – до 2/3 кредиту ЄКТС. Згідно з цим положенням максимальне тижневе аудиторне навантаження здобувачів освіти не повинно перевищувати 18 годин для освітнього рівня «магістр». Порухення цих обмежень не виявлено. Практик опитування/фокус-групи/анкетування здобувачів освіти, для співвіднесення фактичного навантаження здобувачів освіти та обсягу освітньої програми/окремих освітніх компонентів, не виявлено. Під час спілкування зі студентами виявлено рівномірне навантаження, що забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання, а також відсутність скарг на надмірне аудиторне навантаження та нестачу часу на самостійну роботу. Також, в університеті діє Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультативної роботи (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polikr.pdf>) затверджене наказом ректора від

01.08.2016 №399 та Положення про підготовку здобувачів освіти другого (магістерського) рівня (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polosvprocn.pdf>).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою за даною освітньою програмою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Обсяг ОП відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» та стандарту. Зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. ОП є структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Дисципліни є вибірковими з точки зору здобувачів освіти; розроблена та дотримується процедура вибору освітніх компонентів. Студенти мають можливість отримати практичну підготовку на базі провідних підприємств Харківського регіону з перспективами подальшого працевлаштування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Експертна група не змогла встановити зв'язок між окремими освітніми компонентами та компетентностями і програмними результатами навчання. Інформація в матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матриці забезпечення програмних результатів навчання надана з технічними помилками. Рекомендуємо відмовитись від моделі вибору здобувачами освіти дисциплін за блоками, оскільки це, в певній мірі, обмежує академічну свободу здобувачів освіти, а також деякі пари вибіркових дисциплін можна вважати нерівнозначними між собою, про що вказано як слабку сторону ОП у відомостях про самооцінювання. Рекомендуємо враховувати вимогу щодо вибірковості дисциплін у навчальному плані та включати в нього лише обов'язкові освітні компоненти, передбачаючи відповідне навантаження для вибіркових дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Зважаючи на сильні та слабкі сторони та позитивні практики за ОП, а також наданий ЗВО план заходів по усуненню недоліків, експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню Е за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання затверджені наказом ректора ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, узгоджені та повністю враховують особливості і положення ОП «Екологія» та оприлюднені на сайті ЗВО (<https://knau.kharkov.ua/vstupnik18.html>). У Додатку 1 до Правил прийому зазначено про набір здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Екологія» спеціальності «Екологія» (другий рівень вищої освіти) з ліцензованим обсягом 25 осіб. Правила прийому на навчання достатньо мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло. Вони не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за цією магістерською освітньою програмою. Додатково на сайті ЗВО представлено Положення про підготовку здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня з описом процедури та умов вступу на магістерські програми. Аналізуючи звіт про самооцінювання, проводячи інтерв'ювання адміністративного персоналу, здобувачів вищої освіти та переглядаючи підтверджувальні документи було встановлено, що правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими. Вони щорічно оновлюються та вчасно оприлюднюються на веб-сайті закладу вищої освіти, що підтвердили цьогорічні вступники на ОП «Екологія».

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В документі «Програма фахового вступного випробування за другим (магістерським) рівнем (для вступників на основі диплома бакалавра, спеціаліста, магістра) зі спеціальності 101 «Екологія» відображено перелік тем, на основі яких побудовані екзаменаційні питання, критерії бальної оцінки знань вступників та характеристика завдань. Документ оприлюднено на сайті ЗВО (<https://knau.kharkov.ua/uploads/vstup/2017/programs/mag/101.pdf>). Програма додаткового фахового вступного випробування за другим (магістерським) рівнем (для вступників на основі диплома бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненою спеціальністю - перехресний вступ) зі спеціальності 101 «Екологія» розроблена на базі деяких розділів програм підготовки бакалаврів зі спеціальності 101 «Екологія». Документ розміщено на сайті ЗВО (<https://knau.kharkov.ua/uploads/vstup/2017/programs/mag/per/101.pdf>). Програми фахового та додаткового фахового вступних випробувань розроблено науково-методичною комісією факультету захисту рослин, розглянуто та схвалено вченою радою факультету захисту рослин протокол № 7 від «20» лютого 2019 р., затверджено головою фахової атестаційної комісії та ректором університету. На основі отриманої інформації можна зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за освітньою програмою, у цілому, враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є

доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються Положеннями про академічну мобільність, яке було затверджено наказом ректора від 24.06.2019 р. № 449 та оприлюднено на сайті ЗВО (<https://bitly.su/YZRI8f>). В частині четвертій даного положення відображено правила визнання та перезарахування результатів навчання. Правила є достатньо зрозумілими та чіткими. Положення про відрахування, поновлення та переведення здобувачів вищої освіти в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва затверджено наказом ректора від 01.08.2016 р. № 399 та оприлюднено на сайті ЗВО (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polvppzvo.pdf>) визначає процедуру переведення на навчання на таких же умовах до інших закладів вищої освіти. Такі переведення можуть бути здійснені за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу та згоди замовників, що фінансують підготовку. Згідно інтерв'ю зі студентами, вони обізнані щодо можливості здобуття освітніх компетентностей у інших ЗВО України та закордонних ЗВО; відповідні положення є у вільному доступі на сайті університету.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У відомостях про самооцінювання відсутня інформація щодо практики застосування визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; також відсутнє посилання на документ, яким регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. У Положенні про організацію освітнього процесу вказано, що трансфер кредитів може здійснюватись у порядку перезарахування кредитів, які були встановлені здобувачам під час навчання за іншими ОП, та можливого визнання результатів неофіційного та неформального навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання, які враховують особливості ОП. Наявність публічного доступу до документів університету, що регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО України та закордонних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Розробити нормативні документи, які регламентують та регулюють процедури визнання результатів навчання, що отримані у неформальній освіті. Сприяти обізнаності студентів щодо неформальної освіти та можливості її визнання у ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2 та 3.3. При цьому, нині відсутні процедури за підкритерієм 3.4, які є у планах роботи керівництва університету на найближчий період. Враховуючи голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів та їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 3 з рівнем В з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Для аналізу відповідності ОП цьому підкритерію були розглянуті матриця відповідності методам навчання і викладання програмним результатам навчання, програми навчальних дисциплін, навчальні картки здобувачів освіти, результати анкетувань студентів, а також вивчена позиція здобувачів освіти та НПП. Згідно з відомостями про самооцінювання ОП та проведеними інтерв'ю, для досягнення програмних результатів навчання використовують наступні методи і види навчання: лекція, практичні та лабораторні заняття, самостійна робота, робота в групі, ілюстрація, інструктаж, вирішення практичних задач, бесіда, робота з Інтернет-ресурсами, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Традиційні та інноваційні методи навчання і викладання застосовуються в комплексі практично для всіх освітніх компонентів. Передбачено навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком (Положення про індивідуальні графіки здобувачів у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва). Форми оцінювання досягнення студентами результатів навчання враховують рівень базової підготовки студентів, їх потреб та інтересів та включають усне та письмове опитування, проведення лабораторних робіт та дослідів, заліки, екзамени. Свідченням студентоцентрованого підходу та позитивною практикою є надання студентам завдань, ранжованих за складністю і орієнтованих на різний рівень бекграунду та знань здобувачів освіти. Студенти мають свободу вибору керівника кваліфікаційної роботи. Також, студенти мають академічну свободу при виборі тем кваліфікаційних робіт, досліджень, проектів, рефератів, індивідуальних завдань тощо. Вибір студентами освітніх компонентів носить реальний характер. Під час інтерв'ю здобувачі освіти підтвердили, що, при обговоренні проблемних питань, вони вільні у висловленні та відстоюванні власної думки та інтересів. У ЗВО серед студентів та викладачів підтримується культура свободи слова, творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень та використання їх результатів. ОП реалізується за денною та заочною формами навчання, що відповідає вимогам стандарту.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

За результатами зустрічі зі здобувачами освіти було встановлено, що їм своєчасно та в достатньо доступній формі надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання; дана інформація є зрозумілою для здобувачів освіти. Інформація про освітні компоненти представлена у вигляді програм навчальних дисциплін. Додатково в деканаті, на кафедрі та сайті ЗВО містяться анотації про освітні компоненти. Опитування внутрішніх стейкхолдерів засвідчило, що студенти також отримують консультації викладачів про освітній процес та інформуються щодо освітніх компонентів профільними викладачами в усній формі. У вільному доступі знаходиться Положення про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами

у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва. Наявний інформаційно-методичний супровід освітніх компонентів: навчальні посібники, методичні рекомендації до проведення практичних та самостійних робіт, підготовки кваліфікаційних робіт тощо. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти за програмою, що акредитується, до відповідних інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та /або наукової діяльності в межах освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В ОП значна увага приділяється дослідницькій складовій. До переліку обов'язкових компонент включені дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» та «Інтелектуальна власність, патентознавство та авторське право». Викладачі проводять наукові дослідження та мають наукові публікації в контексті змісту навчальних дисциплін за освітньою програмою, про що засвідчили їх CV. Існує можливість використовувати матеріально-технічну базу ЗВО для проведення спільних досліджень студентів та викладачів. За результатами інтерв'ю зі здобувачами освіти, вони на добровільній основі залучаються до написання сумісних з НПП статей, участі у конкурсах екологічних проєктів, конференцій та олімпіад. Експертам були надані грамоти та дипломи участі студентів, які навчаються за ОП: у Всеукраїнському студентському професійному творчому конкурсі проєктів з екологічного та енергетичного менеджменту, Всеукраїнських студентських олімпіадах за напрямками «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансованого природокористування», «Агроєкологія», «Загальна екологія», «Екологічна безпека» та конференціях в Харкові та Миколаєві. Таким чином, ЗВО, в цілому, забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітнього процесу за ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Науково-педагогічні працівники під час інтерв'ю зазначили, що, оскільки ОП проходить первинну акредитацію, оновлення змісту навчальних дисциплін заплановано після першого випуску ЗО за даною магістерською ОП. За результатами опитування студентів та НПП, викладачі в кінці семестру проводять анкетування здобувачів освіти. Відповідно до наданого ЗВО аналізу анкетувань щодо рівня задоволеності ЗО методами навчання та викладання загалом задоволеність навчальним процесом, рівнем кваліфікації викладачів і зрозумілістю викладання ними навчального матеріалу становить 72,6%. НПП, які забезпечують реалізацію освітнього процесу за ОП, мають відповідну кваліфікацію та здійснюють методичну і наукову роботу. Здійснюється взаємне відвідування навчальних занять НПП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Підписано меморандуми про співпрацю між Харківським національним аграрним університетом ім. В.В. Докучаєва та Аграрним університетом Пловдіва (Болгарія), Варшавським університетом природничих наук (Польща) та Єреванським державним університетом (Вірменія) про проведення спільних досліджень, удосконалення педагогічної майстерності НПП, навчання за програмою подвійних дипломів, академічну мобільність і т.д., про що надана відповідна інформація на сайті ЗВО. Під час спілкування з адміністративним та професорсько-викладацьким персоналом було встановлено, що на базі ЗВО було проведено ряд семінарів з питань забезпечення якості освіти фахівцями з Чеської республіки. Можливості проходження здобувачами освіти стажування та виробничої практики за кордоном, а також академічної мобільності задокументовані в Положенні про академічну мобільність; Положенні про центр міжнародного співробітництва та академічну мобільність; Положенні про академічну мобільність студентів, магістрантів, аспірантів; Положенні про проведення практики та стажування здобувачів. Зокрема, здобувач Тимофєєва С. навчалась у Слупську (Польща). Доцент Непран І.В. стажувалася у закордонному ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Форми та методи навчання і викладання переважно сприяють досягненню заявлених у програмах навчальних дисциплін та освітній програмі результатів навчання; вони відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Посилення навчання і досліджень здійснюється із залученням на добровільній основі студентів до виконання екологічних проєктів, написання сумісних статей, участі в олімпіадах та творчих конкурсах. НПП мають відповідну кваліфікацію та здійснюють необхідну для ефективного функціонування ОП методичну і наукову роботу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Для представлення інформації про освітній процес та освітні компоненти рекомендуємо звернути увагу на таку форму як силабус. Експертна група рекомендує посилити методи навчання та викладання методами активного навчання (наприклад, ділові ігри, мозковий штурм), методи розвитку креативності, критичного мислення тощо, оскільки вони додатково сприятимуть розвитку soft skills, які є затребуваними на ринку праці. Також рекомендуємо більше уваги приділити участі студентів та викладачів за ОП у міжнародних проєктах, програмах академічної мобільності та інших заходах ЗВО в напрямку інтернаціоналізації діяльності.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Зважаючи на сильні сторони та позитивні практики, а також наведені рекомендації, експертна група дійшла висновку, що ОП «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Основними документами, які регламентують форми контрольних заходів та критерії оцінювання є Положення про організацію освітнього процесу, Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти, Положення про екзамени та заліки, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти другого(магістерського) рівня, а також Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультативної роботи. В цих документах приводяться форми контрольних заходів, їх визначення, критерії та порядок оцінювання результатів навчання, в т.ч. самостійної роботи та індивідуальних завдань. Інтерв'ювання студентів показало, що їм надаються методичні вказівки з інформацією про контрольні заходи за освітніми компонентами. Також професорсько-викладацький склад на початку викладання дисципліни та повторно, за 1 місяць перед початком поточної атестації доводять до студентів порядок і критерії оцінювання в усній формі. На думку студентів (інтерв'ю під час акредитаційної експертизи) критерії оцінювання є достатньо чіткими та зрозумілими. В відомостях про самооцінювання не розкрито питання, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання. За окремими освітніми компонентами експертній групі не вдалося в повній мірі перевірити валідність методів контролю, оскільки в ОП присутні недоліки за Критерієм 2. В цілому критерії оцінювання дозволяють встановити досягнення більшості результатів навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

В стандарті вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого рівня вищої освіти атестація здобувачів освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Аналіз ОП та навчального плану показав повну відповідність форми атестації здобувачів освіти стандарту вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Загальні правила проведення контрольних заходів оприлюднено на сайті ЗВО (<https://bitly.su/UJfP>). В них викладена достатньо вичерпна інформація щодо організації системи контролю знань здобувачів вищої освіти, порядку складання екзаменів та заліків, процедури приймання екзамену 2 екзаменаторами, порядку повторного складання екзамену, ліквідації академічної заборгованості, процедури підсумкової атестації здобувачів вищої освіти рівня магістр тощо. Опитування студентів показало, що їм надається можливість повторного проходження поточних контрольних заходів викладачами відповідних дисциплін; студенти та студентське самоврядування позитивно оцінюють об'єктивність екзаменаторів. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується практикою приймання екзамену двома екзаменаторами. Здобувачі освіти складають екзамени та заліки в усній або письмовій формі за тестовими технологіями. Спірні питання з проведення екзаменаційної сесії розглядає апеляційна комісія, права, обов'язки та персональний склад якої визначається наказом ректора університету. Стейкхолдери під час інтерв'ю вказали, що випадків конфліктних ситуацій щодо оцінювання ЗО, а також застосування процедур врегулювання конфлікту інтересів за час існування ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

За результатами опитування внутрішніх стейкхолдерів політика, механізми і процедури дотримання академічної доброчесності є наперед визначеними, чіткими, достатньо зрозумілими та оприлюднені у відкритому доступі (Кодекс академічної доброчесності). Передбачена відповідальність НПП та ЗО за порушення норм академічної доброчесності. Під час інтерв'ю з професорсько-викладацьким складом було вказано на проведення тренінгів та семінарів щодо дотримання академічної доброчесності. Виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здійснюється Радою з академічної доброчесності Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Учасники академічної спільноти, яким стали відомі факти порушення норм Кодексу академічної доброчесності можуть звернутися до представників Ради з письмовою заявою. Створена комісія з питань запобігання та виявлення корупції, урегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією, запобігання та виявлення фактів недоброчинності, хабарництва, порушення правил поведінки. Студенти під час інтерв'ювання зазначили, що вони мають можливість анонімно скористатися «Скриньками довіри» та «Телефоном довіри». Передбачена перевірка на предмет академічного плагіату кваліфікаційних робіт, а також друкованих праць студентів та викладачів. Під час опитування НПП було встановлено, що для цього використовується програмне забезпечення мережі Інтернет.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання є чіткими і зрозумілими, в цілому направлені на досягнення ЗО програмних результатів навчання за ОП, а також оприлюднюються заздалегідь. За ОП ЗВО забезпечує використання форми атестації, що визначена в стандарті. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, а також послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Політика, механізми та процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими, зрозумілими, наперед визначеними та оприлюдненими на сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

За окремими освітніми компонентами експертній групі не вдалося в повній мірі перевірити валідність методів контролю, оскільки в ОП присутні недоліки за Критерієм 2. Рекомендуємо звернути увагу на популяризацію академічної доброчесності серед здобувачів освіти, зокрема через включення до ОП курсів (модулів) з академічного письма; ця можливість передбачена в Кодексі академічної доброчесності Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо удосконалення ОП у контексті Критерію 5 експертна група дійшла висновку, що ОП «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз кадрового складу, у цілому, засвідчив високий рівень відповідності академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників тим освітнім компонентам, які вони викладають на цій ОП. Це, зокрема, відповідність спеціальності 101 «Екологія», а також іншим спеціальностям (за профілем конкретних дисциплін). Це підтверджують наявні дипломи про вищу освіту, дипломи про наукові ступені, а також атестати про вчені звання. Крім того, аналіз експертною групою наданих під час виїзної експертизи CV з інформацією про досвід роботи та публікації НПП засвідчив відповідність досліджень більшості викладачів формату тих дисциплін, які вони забезпечують на ОП. Узгодженістю із академічною кваліфікацією викладачів програми також є високі або достатні професійні активності науково-педагогічних працівників згідно з чинними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності (2015 р.).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В наданих ЗВО документах зазначено, що процедура проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників формується у відповідності до затвердженого наказом № 320 від 01.07.2016 р. Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polppndpzd.pdf>). В університеті постійно функціонує Конкурсна комісія по відбору кандидатів при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва. Порядок створення, склад та особливості роботи конкурсної комісії регламентує Положення про Конкурсну комісію у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва затверджене наказом № 399 від 01.08.2016 р. (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polkk.pdf>). У зазначених положеннях визначені чіткі підходи та етапи конкурсного добору НПП. В результаті бесід з НПП виявлено, що процедури конкурсного добору викладачів, у цілому, є прозорими та дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму претендентів у відповідності їх академічній кваліфікації за дисциплінами ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час виїзної експертизи виявлено, що ЗВО має гарні практики із залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, а також залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців до аудиторних занять на інших ОП аграрного профілю. Фактів участі представників роботодавців у реалізації освітнього процесу на постійній основі за ОП «Екологія» не виявлено. Студенти підтвердили факт проведення виїзних екскурсій на промислові об'єкти, споруди очистки стічних вод, під час яких вони мали можливість наочно ознайомитися з особливостями реалізації природоохоронних технологій в умовах конкретних виробничих процесів та поспілкуватися з представниками ринку праці. Під час проведення бесід з фокус-групами з числа роботодавців виявлено їх бажання та готовність долучатися до організації та реалізації освітнього процесу за ОП «Екологія», як на базі університету, так і на базі їх виробничих потужностей.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

До викладання дисциплін за ОП, що акредитується, представники роботодавців не залучались. Під час виїзної експертизи було встановлено, що до викладання дисциплін на інших освітніх програмах, що реалізуються на кафедрах факультету, залучаються представники роботодавців (як було наведено у звіті про самооцінювання).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми та у співпраці з іншими організаціями. Викладачі проходять планові підвищення кваліфікації, стажування, конференції, у т.ч. закордонні. Окрім планових підвищень кваліфікацій, викладачі мають сертифікати знання іноземної мови рівня B2 (Масленников Д.І.), проходили стажування у закордонних ЗВО (Непран І.В.). НППІ також брали участь у міжнародних конференціях. Під час проведення бесід з фокус-групами з числа науково-педагогічних працівників, а також адміністративним персоналом виявлено, що ЗВО, в загальному випадку, сприяє професійному розвитку викладачів за рахунок надання можливості підвищення професійної кваліфікації шляхом стажування в українських та іноземних закладах вищої освіти, науково-дослідних установах та промислових підприємствах, з якими укладено відповідні угоди про співробітництво.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом проведення відкритих лекцій, взаємовідвідування, що фіксується у відповідних журналах, та за результатами рейтингової системи оцінювання науково-педагогічних працівників. З метою активізації наукової, навчально-методичної, організаційно-виховної роботи професорсько-викладацького складу запроваджено процедуру рейтингової системи оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників. Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників і структурних підрозділів Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, затверджене наказом ректора від 24 квітня 2019 р. № 282 (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2019/polrocsp.pdf>) передбачає вимірювання у балах результатів науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу університету і його структурних підрозділів за трьома видами робіт: наукова, навчально-методична, організаційно-виховна. Під час проведення бесід з фокус-групами з числа науково-педагогічних працівників та адміністративного персоналу виявлено, що на даний момент відбувається заповнення відповідних електронних рейтингових форм. НПП проінформовані про можливість заохочення структурних підрозділів університету й окремих викладачів за продуктивну наукову, навчально-методичну та організаційно-виховну роботу. Оцінка викладацької майстерності викладачів здійснюється на рівні кафедр шляхом проведення відкритих занять, взаємного відвідування занять викладачами, а також частково через анонімні опитування студентів. Результати обговорюються на кафедральних семінарах, робляться висновки та надаються рекомендації. У певній мірі розвиток викладацької майстерності стимулюється ЗВО через оплату відряджень викладачів на навчально-методичні семінари та науково-практичні конференції. Також у ЗВО діє Положення про щорічний конкурс «Кращий молодий науковець» у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва затверджене наказом ректора 01.08.2016 р. № 399 (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polkmn.pdf>). Положення встановлює умови, порядок організації і проведення щорічного конкурсу «Кращий молодий науковець», головною метою конкурсу є виявлення талановитої молоді та підтримка наукових досліджень молодих науковців в Університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Усі викладачі програми мають відповідність за академічною кваліфікацією. У ЗВО створена та розвивається наукова школа з екології та ресурсозбереження в аграрному виробництві. Існує практика мотивування отримання співробітниками додаткової освіти у ЗВО. Система заохочення педагогічної майстерності включає моральне та професійне заохочення. Створена та функціонує рейтингова система оцінювання викладачів. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Готовність роботодавців долучатися до участі у навчальному процесі за ОП на взаємовигідних з університетом умовах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Сприяти залученню роботодавців, професіоналів-практиків, фахівців галузі до проведення аудиторних занять за ОП «Екологія». Рекомендуємо поширити практику підвищення кваліфікації та педагогічної майстерності, які існують у ЗВО, на науково-педагогічних працівників, задіяних на цій ОП, на промислових об'єктах та у закордонних установах та організаціях.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1, 6.2 та 6.5. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 6.3 та 6.6, голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 6 з недоліками (переважно критерій 6.4), що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Матеріально-технічне забезпечення є достатнім для реалізації ОП, про що свідчать результати огляду експертною групою матеріально-технічної бази ЗВО під час виїзної частини експертизи та зустрічей. Інформація про матеріально-технічне забезпечення розміщена на сайті ХНАУ ім. В.В. Докучаєва Матеріально-технічне забезпечення закладу освіти (згідно з ліцензійними умовами) (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2019/mtznz.pdf>). У ЗВО функціонує фундаментальна бібліотека ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, наповнення фондів якої (наявність методичних матеріалів, рекомендацій, практикумів, підручників, посібників та довідників) відповідає потребам освітніх компонент ОП. Учасники навчального процесу мають вільний доступ як до ресурсів бібліотеки, так і до депозитарію, науково-метричних баз Scopus та Web of Science. Один із залів бібліотеки обладнано комп'ютерами; на кафедрі екології та біотехнології та по університету передбачені комп'ютерні класи для роботи студентів. Досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання забезпечується діяльністю міжкафедральної лабораторії, комп'ютерного класу, навчальних аудиторій, які обладнані відповідно до потреб ОП. Обсяг та якість ресурсів є в повній мірі відповідним змісту та цілям ОП. Передбачена можливість використання обладнання та матеріально-технічних ресурсів ЗВО для здійснення наукових досліджень здобувачами освіти за ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Результати зустрічей з усіма учасниками освітнього процесу показали, що ХНАУ ім. В.В. Докучаєва забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та ресурсів, які необхідні для навчання, викладання та проведення наукової діяльності в межах ОП. Викладачі та студенти можуть безкоштовно користуватися бібліотекою, комп'ютерами, Wi-Fi та рештою складових матеріально-технічного забезпечення ЗВО. Бібліотечні фонди університету та випускової кафедри в достатній мірі забезпечені навчально-методичною літературою та періодичними виданнями з екологічної тематики.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

У процесі огляду лабораторій, навчальних аудиторій, бібліотеки та будівлі ЗВО в цілому, було підтверджено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. ЗВО потурбувався про призначення відповідальних осіб за охорону праці, про що свідчить Наказ «Про призначення відповідальних за охорону праці у структурних підрозділах і службах університету» (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/2020/nakoptb.pdf>). Безпечність освітнього середовища ЗВО забезпечена відповідними правилами та інструкціями з охорони праці та техніки безпеки при роботі в аудиторіях, лабораторіях, комп'ютерних класах, гуртожитках, під час проходження практик тощо. У лабораторіях є журнали інструктажів з техніки безпеки, які своєчасно заповнені, відповідно до вимог. Під час огляду лабораторій було відмічено факт наявності вогнегасників та піску. Під час роботи в лабораторіях студенти використовують халати та інші засоби індивідуального захисту. У ЗВО функціонує кабінет психолога, інформація про який розміщена на сторінці «Практичний психолог» та стендах. Під час спілкування зі студентами та НПП виявлено, що вони ознайомлені з особливостями роботи в лабораторіях, під час проходження практик, а також у разі виникнення аварійних ситуацій (аварій).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою забезпечується роботою ректорату, деканату, структурних підрозділів та, безпосередньо, НПП факультету та кафедри. Інформаційна підтримка забезпечується як роботою сайту ЗВО, де можна знайти посилання на усі нормативно-правові акти, так і розміщенням інформації на стендах, а також усним інформуванням студентів кураторами, викладачами, адміністрацією. Студентам надається організаційна підтримка у вирішенні адміністративних та організаційних питань навчання та побуту. Консультативна і соціальна підтримка заключається у наданні різних видів допомоги: психологічної (є кабінет психолога, до якого можуть звернутися не тільки студенти, а й інші учасники освітнього процесу), контактна інформація розміщена на сайті ЗВО на сторінці «Практичний психолог» та на стендах; профорієнтаційної (Відділ ліцензування та інформаційного забезпечення доводить до студентів інформацію про можливості працевлаштування та проходження практики), тощо. Варто відмітити ряд позитивних моментів, пов'язаних з дозволами та побутом студентів: ЗВО надає транспорт (автобус) для різних заходів; студенти мають можливість проживання у комфортних гуртожитках (по 2-3 людини у кімнаті); у ЗВО є їдальня; ЗВО підтримує функціонування пісенного та танцювального колективів, команди КВК та надає можливість студентам проводити різноманітні заходи у актовому залі. Досить високий рівень автономії має Студентське самоврядування ХНАУ ім.В.В.Докучаєва, що також бере активну участь у підтримці студентства у різних питаннях, що було підтверджено у ході відповідних зустрічей. Результати «Анкетування щодо рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання та викладання, а також освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою», які ЗВО надав експертній

групі у друкованому вигляді під час виїзної експертизи, та відповіді студентів під час зустрічі підтверджують, що здобувачі вищої освіти задоволені тим рівнем підтримки, який забезпечує ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

У ХНАУ ім. В.В. Докучаєва створені достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою. У ЗВО потурбувалися про облаштування пандусів, про що свідчать «Умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами», розміщені на сайті ЗВО та в чому експертна група особисто змогла переконатися під час виїзної частини експертизи. Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультативної роботи у ХНАУ ім. В.В. Докучаєва (<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polikr.pdf>) затверджене наказом ректора від 01.08.2016 №399 характеризує форми організації навчальної роботи викладачів зі здобувачами, шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних особливостей здобувача на основі особистісно-діяльнісного підходу, зокрема, шляхом диференціації допомоги в навчанні з урахуванням психофізіологічних особливостей здобувачів освіти та їх академічної успішності. У ході зустрічі зі студентами було встановлено, що у магістратурі за ОП «Екологія» навчається студентка, яка є ВПО та отримує соціальну стипендію, порядок отримання якої визначається «Положенням про призначення і виплату соціальних стипендій студентам». Питаннями призначення соціальної стипендії займається стипендіальна комісія ЗВО, діяльність якої регулює «Положення про стипендіальну комісію». У ході опитування викладачів було з'ясовано, що у ЗВО можливо оформити індивідуальний графік навчання за відповідних причин. Цю можливість регламентує «Положення про індивідуальні графіки здобувачів». Зустріч з представниками органів студентського самоврядування підтвердила те, що ЗВО також йде назустріч в оформленні індивідуальних графіків студентам з дітьми та безкоштовно надає кімнату у гуртожитку. На виконання листа МОН України від 24.05.2018 №1/9-343 ХНАУ ім. В.В.Докучаєва надає інформацію щодо затвердженого в закладі вищої освіти порядку супроводу і надання допомоги особам з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Експертній групі було представлено у друкованому вигляді «Наказ про порядок супроводу і надання допомоги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення» та «Порядок супроводу і надання допомоги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва». Спілкування зі студентами, викладачами, адміністрацією та представниками структурних підрозділів показало, що здобувачі вищої освіти мають високий рівень довіри до свого ЗВО. Студенти наголосили, що можуть звернутися з будь-яких питань та отримати допомогу з боку усіх учасників освітнього процесу.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО притримується чіткої та зрозумілої політики вирішення конфліктних ситуацій та має відповідну документальну базу, що регламентує процедури розгляду повідомлень про сексуальні домагання, дискримінацію та корупцію. Це: «Положення щодо порядку розгляду заяв, скарг, пропозицій та інших звернень громадян», «Антикорупційна програма», «Заходи з виконання Антикорупційної програми 2017-2020 рік», «Положення про уповноважену комісію з питань запобігання та виявлення корупції», «Положення про уповноважену комісію Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва з питань запобігання та виявлення корупції, врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією, запобігання та виявлення фактів недоброчинності, хабарництва, порушення правил поведінки». Наведені документи (крім «Положення про уповноважену комісію Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва з питань запобігання та виявлення корупції, врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією, запобігання та виявлення фактів недоброчинності, хабарництва, порушення правил поведінки», яке було надане експертній групі під час виїзної частини експертизи у друкованому вигляді) розміщені на сайті ЗВО та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Також було встановлено, що на Факультеті захисту рослин (до якого входить Кафедра біотехнології та екології) є скринька довіри, де студенти можуть залишати свої скарги у письмовому вигляді. У ході зустрічі зі студентами було з'ясовано, що прецедентів, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, під час навчання у ЗВО не було. Студенти знають де знаходяться відповідні документи та до кого звертатися у разі виникнення наведених вище ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

ЗВО дбає про комфортність та безпечність освітнього середовища для здобувачів вищої освіти. Варто відмітити, що ХНАУ імені В.В. Докучаєва турбується не тільки про якісний освітній процес, а ще й про дозвілля студентів та про їх життєві потреби. Безкоштовний доступ до електронних ресурсів, який здійснюється як у комп'ютерних класах, так і через підключення до локальної комп'ютерної мережі Internet за технологією Wi-Fi. Санітарно-технічний стан усіх приміщень, навчально-лабораторних аудиторій відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації. Позитивним моментом в контексті Критерію 7 є можливість здобувачів освіти отримати консультацію та допомогу психолога. Приділяється увага студентам з особливими потребами, що було підтверджено не тільки відповідними документами, а й в результаті зустрічей зі стейкхолдерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Место для ввода текста.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Враховуючи повну узгодженість за підкритеріями 7.1-7.6, голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, експертна група дійшла висновку, що ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 7 з оцінкою А.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедури розробки та затвердження освітніх програм регулюються «Методичними рекомендаціями до розробки, оформлення, рецензування та затвердження освітньої (освітньо-професійної) програми». Згідно «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва» перегляд освітніх програм відбувається за результатами їх моніторингу. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються як результат зворотного зв'язку з науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками і роботодавцями, а також з урахуванням прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства. Зазначені документи оприлюднені у відкритому доступі у мережі Інтернет на сайті ЗВО.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У ЗВО практикується залучення студентів до процесів внутрішнього забезпечення якості ОП, про що свідчить отримання періодичного зворотного зв'язку від здобувачів ВО у вигляді анкетувань та усних опитувань. Надані ЗВО «Результати анкетувань щодо рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання та викладання» складають 72,6%. В анонімному опитуванні приймали участь 20 осіб. В ході інтерв'ю здобувачі освіти та викладачі підтвердили факт проведення анкетувань. Викладачі наголосили на врахуванні результатів анкетувань при застосуванні методів навчання та викладання. У ході зустрічей також було з'ясовано, що представники органів студентського самоврядування входять до складу Вчених рад факультетів та Вченої ради університету, що підтверджує їх залучення до процедур забезпечення якості ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз документів, наданих ЗВО, та результати зустрічей з роботодавцями підтвердили, що роботодавці та ЗВО дійсно є партнерами у системі забезпечення якості ОП. Під час виїзної частини експертизи, ЗВО були надані відповідні договори про співпрацю між ХНАУ ім.В.В. Докучаєва та: ГС «Професійна асоціація екологів України», Державним підприємством «Дослідне поле «Елітне» Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН України», Харківською філією державної установи «Інститут охорони ґрунтів України», Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру, Акредитованою контрольно-випробувальною лабораторією харчової та с.-г. продукції, державними та приватними суб'єктами господарювання, а також іншими ЗВО щодо розробки пропозицій по удосконаленню навчального процесу, впровадженню в практику освіти сучасних досягнень науки, техніки та виробництва, створення навчально-методичних матеріалів,

застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання, педагогічне стажування викладачі, організацію та проведення спільних наукових конференцій тощо. Представники ринку праці включені до складу Наглядової ради університету. Роботодавці надають консультації НПП щодо змісту освітніх компонентів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

За даною ОП перший випуск здобувачів освіти очікується у грудні 2019 року. Результати зустрічей зі стейкхолдерами показали, що в ЗВО існують традиції збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ЗВО та регулярні зустрічі випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО пояснив, що ОП розпочала роботу у 2018 р. та проходить первинну акредитацію, можливості виявити та проаналізувати у повній мірі недоліки ще не було.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня програма розпочала роботу у 2018 році та проходить первинну акредитацію.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Візит до ЗВО та спілкування зі стейкхолдерами показало, що члени академічної спільноти (студенти, НПП, адміністрація, допоміжний персонал) сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні та готові долучатися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. Наприклад, ЗВО є учасником міжнародного проекту «Міжуніверситетська співпраця як інструмент підвищення якості обраних університетів» (2019-2021 рр.), який проводиться за підтримки Чеської агенції розвитку спільно з Чеським університетом природничих наук м. Прага. Основною метою проекту є підвищення потенціалу менеджменту, молодих вчених, дослідників і магістрантів в університеті у сфері забезпечення якості, наукових досліджень і співпраці з виробництвом і залученням громадськості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у ЗВО відбувається згідно оприлюднених на сайті документів за встановленими процедурами. Проводиться анкетування студентів щодо методів навчання та викладання. Роботодавці залучені до процедур забезпечення якості ОП як партнери в контексті удосконалення навчального процесу та підвищення кваліфікації НПП. В академічній спільноті ЗВО відчувається сформована культура якості; процедури і політики забезпечення якості сприймаються як корисні та такі, що потребують запровадження. Наведені стейкхолдерами факти та надані документи (договори, результати анкетувань, угоди) свідчать про те, що всі учасники освітнього процесу та роботодавці залучені до процедур забезпечення якості ОП як партнери.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Рекомендуємо більше уваги приділяти отриманню зворотного зв'язку від студентів щодо змісту навчання. У відомостях про самооцінювання вказано, що ОП переглядалась в зв'язку з введенням в дію нового стандарту, а також смертю одного з членів проектної групи. Рекомендуємо здійснювати періодичний перегляд ОП з урахуванням потреб і запитів стейкхолдерів, а також на основі новітніх досягнень у галузі та проведених наукових досліджень.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Зважаючи на сильні та слабкі сторони у контексті Критерію 8 та активну позицію ЗВО та стейкхолдерів щодо подальшої співпраці у напрямку вдосконалення ОП, експертна група зробила висновок, що оцінка за даним критерієм відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, є чіткими, прозорими та доступними на сайті Харківського національного університету імені В.В.Докучаєва на сторінці «Нормативно-правова база» у вигляді відповідних нормативно-правових актів. Це, зокрема, Статут Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва, Положення про забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти, Кодекс академічної доброчесності, Положення про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами, Положення про оцінювання знань студентів, Положення про проведення практики та стажування студентів, Антикорупційна програма, Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) тощо. Під час виїзної частини експертизи було підтверджено, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, знають свої права та обов'язки та розуміють де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Проект ОП «Екологія» оприлюднений у відповідні терміни на сайті Харківського національного університету імені В.В.Докучаєва на сторінці «Нормативно-правова база», а саме у вкладці «Проекти положень». За результатами зустрічей зі стейкхолдерами, було встановлено, що рекомендації щодо удосконалення ОП вони поки ще не вносили.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

Опис та зміст Освітньо-професійної програми «Екологія» розміщений на сайті Харківського національного університету імені В.В.Докучаєва на сторінці «Нормативно-правова база», а саме у вкладці «Освітні програми». Програми навчальних дисциплін були надані експертній групі під час відвідування ЗВО для акредитаційної експертизи. Програми навчальних дисциплін розміщені на сторінці кафедри екології та біотехнології. Результати зустрічей зі стейкхолдерами показали, що вони ознайомлені з описом та змістом ОП «Екологія» та готові вносити свої пропозиції під час наступного перегляду освітньої програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, є задокументованими, чіткими, зрозумілими та розміщені на сайті Харківського національного університету імені В.В. Докучаєва у повному обсязі та вільному доступі. Прозорість і публічність діяльності ЗВО є достатньою для формування необхідного рівня довіри усіх стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Відсутнє публічне розміщення інформації від роботодавців та студентів щодо наданих пропозицій із удосконалення освітньої програми. Після громадського обговорення проекту ОП рекомендовано на сайті ЗВО оприлюднювати таблицю із пропозиціями стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Зважаючи на наведені сильні та слабкі сторони, а також позитивні практики експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Факти, докази та їх аналіз:

-

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Факти, докази та їх аналіз:

-

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Факти, докази та їх аналіз:

-

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Факти, докази та їх аналіз:

-

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Факти, докази та їх аналіз:

-

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

-

Загальний аналіз щодо Критерію 10

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10:

-

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10:

-

Рівень відповідності Критерію 10:

-

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10:

Место для ввода текста.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

З частиною документів, які вказані в звіті про результати акредитаційної експертизи освітньої програми, експерти ознайомились в паперовому вигляді, а також на офіційному сайті ЗВО; посилання на деякі документи у відомостях про самооцінювання відсутні.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень Е
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень А
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Виберіть елемент.

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

- дорадчий висновок представника роботодавців
- окремі думки членів експертної групи
- програма відвідування ЗВО
- інші документиМесто для ввода текста.

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитаціюосвітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

Павличенко А.В.

Члени експертної групи (електронні підписи)

Скуйбіда О.Л.

Письменна Ю.М.